

პოლიტიკა და ეკონომიკა

1. აპირებთ თუ არა რაიმე მნიშვნელოვანი ცვლილებების ინიცირებას საქართველოს კონსტიტუციაში?

- საკონსტიტუციო რეფორმის ფარგლებში, გადაისინჯება რეგიონული მართვის სისტემა;
- საკონსტიტუციო რეფორმის ფარგლებში, გადაისინჯება საარჩევნო სისტემა;
- კონსტიტუციის ახალი რედაქცია დაეფუძნება ხელისუფლების დანაწილების პრინციპს და უზრუნველყოფს ჯეროვანი ბალანსის დაცვას ხელისუფლების საკანონმდებლო, აღმასრულებელ და სასამართლო შტოებს შორის.

2. რა პოლიტიკას განახორციელებთ სასამართლოების დამოუკიდებლობის განსამტკიცებლად, სასამართლო სისტემის მიმართ ნდობის გასაძლიერებლად?

- გაგრძელდება სასამართლო სისტემის რეფორმა როგორც ინსტიტუციურ დონეზე სასამართლოს დამოუკიდებლობის, ისე ცალკეული მოსამართლის მიუკერძოებლობის უზრუნველსაყოფად;
- სასამართლოს რეფორმის მესამე ეტაპის განხორციელების შედეგად, დაიხვეწება მოსამართლეთა შერჩევა-დანიშვნის წესი და დისციპლინური წარმოების პროცედურები;
- საქმეები განაწილდება შემთხვევითობის წესით, ელექტრონული ფორმით;
- განხორციელდება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეფორმა;
- მოსამართლეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და პროფესიული გადამზადების უზრუნველყოფის მიზნით, განხორციელდება იუსტიციის უმაღლესი სკოლის რეფორმა.
- ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოების ტერიტორიული განსჯადობა გავრცელდება მომიჯნავე მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე;
- საერთო სასამართლოების სისტემაში შეიქმნება კომერციული კოლეგიები და პალატები, რომლებიც სპეციალიზებული იქნება ძვირადღირებული კომერციული საქმეების განხილვაზე;
- უზრუნველყოფილი იქნება საკონსტიტუციო სასამართლოს დამოუკიდებლობა, როგორც მმართველი პარტიის, ისე სხვა პოლიტიკური ძალების გავლენისგან;
- საპარლამენტო კვოტის ფარგლებში, საკონსტიტუციო სასამართლოს მოსამართლის თანამდებობაზე გამწესდებიან მხოლოდ მაღალი კვალიფიკაციის და სათანადო რეპუტაციის მქონე იურისტები.

3. რა პოლიტიკას განახორციელებთ ადამიანთა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის განსამტკიცებლად?

- კიდევ უფრო დაიხვეწება და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოვა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის მარეგულირებელი კანონმდებლობა და ზედამხედველობის სისტემა;
- გაგრძელდება შიდა და გარე კონტროლის მექანიზმების განვითარება, რომლებიც ოპერატიულ-სამმებრო ღინისძიებათა განხორციელებისას, უზრუნველყოფს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის დაცვას უფრო მაღალი სტანდარტით და მინიმუმამდე დაიყვანს

ხელისუფლების მხრიდან პირადი ცხოვრების უფლების შეზღუდვის ბოროტად გამოყენების რისკს;

- აღნიშნული ცვლილებები განხორციელდება იმგვარად, რომ დაცული იყოს გონივრული ბალანსი პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობასა და ქვეყნისა და ადამიანების უსაფრთხოების ინტერესებს შორის;
- განხორციელდება ქმედითი ღონისძიებები პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებლად.

4. როგორი საარჩევნო სისტემა უნდა არსებობდეს საქართველოში?

- პოლიტიკური სისტემის განვითარებისა და პარტიული სისტემის ინსტიტუციონალიზაციის ხელშეწყობის მიზნით, „ქართული ოცნება“ უზრუნველყოფს პოლიტიკური პარტიებისა და არჩევნების მარეგულირებელი კანონმდებლობის შემდგომ დახვეწას;
- საკონსტიტუციო რეფორმის ფარგლებში, გადაისინჯება საარჩევნო სისტემა;
- პოლიტიკურ ძალებთან კონსულტაციის საფუძველზე, დაიხვეწება პარტიების დაფინანსებისა და მათი საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის საკანონმდებლო მექანიზმები.

5. როგორია თქვენი ხედვა განათლების პოლიტიკის მიმართ და რა პოლიტიკას გვთავაზობთ დაწყებითი, საშუალო, პროფესიული და უმაღლესი განათლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად?

- ადრეული და სკოლამდელი განათლების ერთიანი მაღალი ხარისხის უზრუნველსაყოფად, ყველა საჯარო და კერძო ადრეულ და სკოლამდელ დაწესებულებაში 2017 წლიდან ამოქმედდება ერთიანი სტანდარტი;
- უზრუნველყოფილი იქნება თანასწორი, უსაფრთხო და ინკლუზიური, მოსწავლის წარმატებაზე ორიენტირებული სისტემისა და საგანმანათლებლო გარემოს განვითარება;
- განისაზღვრება პედაგოგების პროფესიული სტანდარტი. სახელმწიფო უზრუნველყოფს პედაგოგთა უწყვეტ პროფესიულ განვითარებას მათი პროფესიული საქმიანობების შესაბამისად;
- თავისუფალი გაკვეთილები, რომელიც მოსწავლეების ინტერესებზე იქნება მორგებული, გახდება სასკოლო ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი;
- მნიშვნელოვანი ინვესტიციები ჩაიდება სასკოლო ინფრასტრუქტურის განვითარებაში;
- პროფესიული განათლების სისტემაში დაინერგება საჯარო-კერძო პარტნიორობის დუალური მოდელი;
- შეიქმნება ზრდასრულთა განათლების სისტემა;
- უმაღლესი განათლების დაფინანსება ორიენტირებული იქნება ქვეყნის განვითარების საქმიანობებზე, საზოგადოებრივი ცხოვრების პრიორიტეტებსა და ეკონომიკის გაძლიერებაზე. შრომის ბაზრის ანალიზის საფუძველზე განისაზღვრება და დაფინანსდება უმაღლესი განათლების პრიორიტეტული მიმართულებები;
- განხორციელდება მეცნიერული კვლევის ინტეგრაცია სწავლების პროცესში;
- ხელისუფლება განსაკუთრებულად შეუწყობს ხელს უმაღლესი განათლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების როლისა და მნიშვნელობის ზრდას;

- ქვეყნის ეკონომიკის, სტრატეგიული განვითარების მოთხოვნებისა და საზოგადოების საჭიროებების გათვალისწინებით, მოხდება პრიორიტეტული სამეცნიერო დარგების იდენტიფიკაცია და მათი გაძლიერება;
- სახელმწიფო მხარს დაუჭერს თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვას სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში.

6. რა ნაბიჯებს გადადგამთ უმუშევრობის დასაძლევად?

- დასაქმების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლის გასაუმჯობესებლად, „ქართული ოცნება“ გეგმავს შემდეგ ღონისძიებებს:
 - გატარდება განათლების რეფორმა და პროფესიული განათლების სისტემა განვითარდება დუალური (გერმანული) მოდელის შესაბამისად, რომელიც გულისხმობს დამსაქმებლის ჩართვას საგანმანათლებლო პროცესში. შედეგად, გაიზრდება სტუდენტების და მომავალი დასაქმებულების შრომის ბაზრისათვის მზაობის ხარისხი;
 - განხორციელდება შრომის ბაზრის მოთხოვნების ფუნდამენტური შესწავლა და უმაღლესი განათლება დაეფუძნება არა ასიმეტრიულ მოთხოვნას, რომელიც რამდენიმე დომინირებული პროფესიით შემოიფარგლება, არამედ რეალურ საჭიროებებს, რომლის წინაშეც ქვეყანა დგას. ეს არ შეეხება ფუნდამენტურ და ჰუმანიტარულ მეცნიერებებს. შესაბამისად, უზრუნველყოფილი იქნება შრომის ბაზარზე არსებული დისბალანსის აღმოფხვრა;
 - „ქართული ოცნება“ შეიმუშავებს ქვეყნის ინდუსტრიული განვითარების დოკუმენტს, რომელიც ეკონომიკის ზრდის მხარდამჭერი ახალი პოლიტიკის შეიმუშავებას გულისხმობს. აღნიშნული დოკუმენტი საფუძვლად დაედება ღონისძიებებს, რომელიც სახელმწიფომ უნდა გაატაროს ქვეყნის ეკონომიკური ზრდის დაჩქარების და ახალი სამუშაო ადგილების შექმნის მიზნით;
 - „ქართული ოცნება“ შემდგომი 4 წლის განმავლობაში განახორციელებს ძირეულ რეფორმებს, რომელიც უზრუნველყოფს ეკონომიკის სწრაფ განვითარებას და თითოეული ოჯახის კეთილდღეობის ამაღლებას 200 ათასი ახალი სამუშაო ადგილის შექმნით. ეს იქნება უმუშევრობის მკვეთრი შემცირებისაკენ გადადგმული მნიშვნელოვანი ნაბიჯი;
- მოგების გადასახადის რეფორმის შედეგად, ბიზნესს გაუჩნდება მეტი შესაძლებლობა, გააფართოოს საკუთარი საქმიანობა და დამატებით შექმნას 50,000 სამუშაო ადგილი;
- ბიზნესის მხარდამჭერი სახელმწიფო პროგრამების გაგრძელებისა და ახალი კომპონენტების დამატების შედეგად დასაქმდება 40,000 ადამიანი;
- ინფრასტრუქტურული პროექტების, ავტობანის, შიდა საავტომობილო გზების მასიური მშენებლობის პროექტის განხორციელების შედეგად, გაჩნდება დამატებითი 50,000 სამუშაო ადგილი;
- დაგროვებითი საპენსიო სისტემის ამოქმედებით შექმნილი ფინანსური რესურსის ინვესტიციის შედეგად, შეიქმნება დამატებითი 10,000 სამუშაო ადგილი;
- ტურიზმის, ტურისტული მომსახურების და ტურისტული ინფრასტრუქტურის ხელშემწყობი ღონისძიებების შედეგად, ამ სექტორში დამატებით შეიქმნება 50,000 სამუშაო ადგილი.

7. როგორია თქვენი გეგმა ეკონომიკური ზრდის უზრუნველსაყოფად? რა არის პრიორიტეტული თქვენს ეკონომიკურ სტრატეგიაში და რა კონკრეტული ინიციატივები გაქვთ?

„ქართულ ოცნებას“ გააჩნია ეკონომიკური ზრდის დაჩქარების 4 პუნქტიანი გეგმა, რომელიც მოითმნის თვისობრივ ცვლილებებს ქვეყნის განვითარებაში, უზრუნველყოფს ეკონომიკის სწრაფ ზრდას და მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლებას. ეკონომიკური რეფორმა ორიენტირებული იქნება კერძო სექტორის მაქსიმალურ ხელშეწყობასა და წახალისებაზე. „ქართული ოცნების“ 4 პუნქტიანი გეგმა მოიცავს:

- სტრუქტურულ რეფორმებს;
- ღია მმართველობას;
- განათლების სისტემის რეფორმას; და
- ინფრასტრუქტურულ განვითარებას.

ხელსაყრელი ბიზნეს გარემოსათვის მნიშვნელოვანია მიმზიდველი საგადასახადო სისტემა. დაბალი გადასახადების გარდა აუცილებელია არსებობდეს გამართული და ეფექტური საგადასახადო ადმინისტრირება. ბიზნესი აღარ დაიბეგრება მოგების გადასახადით მოგების რეინვესტირების შემთხვევაში; სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე ვედარ მოხდება ბიზნესის ანგარიშების დაყადაღება; კომპანიების საგადასახადო შემოწმების ვადა იქნება რეგლამენტირებული და გაუქმდება ეკონომიკური დანაშაულისთვის წინასწარი პატიმრობის გამოყენება (განსაკუთრებული შემთხვევების გარდა); სახელმწიფო ხელს შეუწყობს ახალი ბიზნესის დაწყებას. ეკონომიკური რეფორმის შედეგად ბიზნეს სექტორს ექნება სწრაფი განვითარების უფრო მეტი შესაძლებლობა, რაც გაზრდის დასაქმებას და აამაღლებს მოსახლეობის კეთილდღეობას.

ხელსაყრელი სამეწარმეო გარემოს უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ნაწილია ერთის მხრივ ხარისხიანი სახელმწიფო სერვისების ხელმისაწვდომობა (შეიქმნება „ბიზნეს სახლი“, სადაც ყველა შესაბამისი სახელმწიფო უწყება ბიზნესს „ერთი ფანჯრის“ პრინციპით მოემსახურება); ხოლო, მეორეს მხრივ მთავრობის მზაობა აწარმოოს დიალოგი კერძო სექტორთან და აქტიურად ჩართოს ის გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

განხორციელდება განათლების ფუნდამენტური რეფორმა. უმაღლესი განათლება დაეფუძნება ეკონომიკის საჭიროებებს და კერძო სექტორის მოთხოვნილებებს. კერძო სექტორთან ერთად მოხდება კადრების გადამზადება, რაც პირდაპირ იმოქმედებს უმუშევრობის შემცირებაზე. ვიზრუნებთ პედაგოგების კვალიფიკაციის ამაღლებაზე. განათლების რეფორმა უზრუნველყოფს ადამიანური რესურსის მაქსიმალურ და ეფექტიან ჩართვას ქვეყნის განვითარებაში.

სივრცითი მოწყობის სქემა იქნება ქვეყნის განვითარების მთავარი ჩარჩო. მთელი საქართველოს მასშტაბით განვითარდება რეგიონების დამაკავშირებელი სატრანსპორტო ქსელი, რადგანაც ქვეყანას აქვს ამბიცია იყოს რეგიონული სატრანსპორტო და ლოჯისტიკური ჰაბი.

აღნიშნული რეფორმები უზრუნველყოფს ეკონომიკის უფრო სწრაფ ზრდას და თვისობრივ გარდაქმნას ქვეყნის განვითარებაში.

8. ლარის კურსის გაუფასურებამ გასულ პერიოდში უარყოფითი გავლენა მოახდინა მოსახლეობაზე. აპირებთ თუ არა რაიმე პოლიტიკის გატარებას ამ მიმართულებით და თუ ასეა, რაში მდგომარეობს თქვენი გეგმა?

მოგეხსენებათ, საქართველოში მოქმედებს მცურავი კურსის რეჟიმი, რაც გამორიცხავს ხელოვნურ ჩარევებს ეროვნული ვალუტის გაცვლითი კურსის ფორმირებაში. ჩვენი მიდგომა გულისხმობს სწრაფი ეკონომიკური ზრდით ვალუტის სტაბილურობის მიღწევას. კერძოდ, მეწარმეობის ხელშეწყობის პროგრამებით, სტარტაპების დაფინანსებით, საგადასახადო კანონმდებლობის რეფორმით, ექსპორტის სტიმულირების მექანიზმების ამუშავებით, მოგების გადასახადის რეფორმით, უცხოური ინვესტორებისთვის უფრო სტაბილური გარემოს უზრუნველყოფით, ჩვენ ვაპირებთ ადგილობრივი წარმოების და ექსპორტის გაზრდას, რაც დაახლანებს იმპორტის დაფინანსებისკენ მიმართულ დიდი მოცულობის ფულად მასას, გააუმჯობესებს მიმდინარე ანგარიშს. მეორე მხრივ, გატარდება დედოლარიზაციის პოლიტიკა, დაგროვებითი საპენსიო რეფორმით ხელი შეეწყობა ეროვნულ ვალუტაში გრძელვადიანი დანაზოგების ფორმირებას, წახალისდება ლარში დაკრედიტება, რაც პერიოდულად შეამცირებს სავალუტო რყევების ნეგატიურ გავლენას ეკონომიკაზე.

მნიშვნელოვანია, საგადასახადო რეფორმის გავლენა მიმდინარე ანგარიშზე. მხოლოდ მოგების გადასახადის რეფორმით, რომელიც რეინვესტირებული მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას გულისხმობს, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 4 წელიწადში თითქმის 1%-ით გაუმჯობესდება, რაც არსებული პროგნოზის მიხედვით, ქვეყნიდან 220-250 მლნ აშშ დოლარით ნაკლები ვალუტის გადინებას ნიშნავს.

9. გთხოვთ, დაასახელოთ კონკრეტული ეკონომიკური პარამეტრები, რომელთა მიხედვითაც 2020 წელს შესაძლებელი იქნება შეფასდეს თქვენი ეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკის შედეგები.

- შეიქმნება დამატებით 200 ათასი სამუშაო ადგილი (დაქირავებით დასაქმებულთათვის);
- 2020 წლამდე დაიგება 800 კმ-ზე მეტი სიგრძის, 8 მილიარდ ლარზე მეტი ღირებულების საკვანძო საგზაო ინფრასტრუქტურა;
- დასრულდება აღმოსავლეთ-დასავლეთის ავტობანის მშენებლობა (წითელი ხიდიდან სარფამდე);
- 2020 წლისთვის, 24 საათიანი წყალმომარაგებით უზრუნველყოფილი იქნება დამატებით 360 ათასი ადამიანი;
- აშენდება 8,000 კილომეტრიანი ინფრასტრუქტურა, რის შედეგადაც დამატებით 800 ათასი ადამიანი მიიღებს ინტერნეტს. შედეგად, ქვეყნის მოსახლეობის 90%-ზე მეტს ექნება ინტერნეტზე წვდომა;
- ადგილობრივი ენერგორესურსების რაციონალური ათვისების გზით - 2017-2020 წლებში შეიქმნება, სულ მცირე, 500 მეგავატი დადგმული სიმძლავრე;
- ენერგეტიკის სექტორში ჩაიდება, სულ მცირე, 3 მილიარდი ლარის ინვესტიცია;
- ქვეყანაში აშენდება გაზსაცავი, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყნისთვის აუცილებელი სტრატეგიული მარაგის შექმნას;

- 2020 წლის ბოლომდე დამატებით 200 ათასი ოჯახი მიიღებს ბუნებრივ აირს;
- ე.წ. „უშუქო სოფლებში“ 1,000 ოჯახი პირველად მიიღებს ელექტროენერჯიას და ქვეყანაში ელექტროენერჯიის გარეშე აღარ დარჩება აღარცერთი სოფელი;
- 200 ათას ჰექტრამდე გაიზრდება მელიორირებული (წყალუზრუნველყოფილი და დრენირებული) მიწების ფართობები. განვითარდება და გაუმჯობესდება სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემები;
- 40%-ით გაიზრდება და 2020 წლისთვის 8 მილიონს გადააჭარბებს საერთაშორისო მოგზაურების რაოდენობა;
- თითქმის გაორმაგდება საერთაშორისო ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები და „ქართული ოცნების“ მმართველობის შემდგომი 4 წლიანი ციკლის ბოლოს 3,5 მლრდ დოლარს მიაღწევს;
- ტურიზმთან ასოცირებულ ინდუსტრიებში სამუშაო ადგილების საშუალო წლიური რაოდენობა გაიზრდება არანაკლებ 80 ათასით;
- 2020 წლისთვის მშპ გადააჭარბებს 50 მილიარდ ლარს;
- 2020 წლისთვის მშპ ერთ სულ მოსახლეზე მიაღწევს 14,000 ლარს.

10. გთხოვთ, აღწეროთ თქვენი პოლიტიკა საგადასახადო და ფისკალურ პოლიტიკასთან მიმართებაში და დაასახელოთ/განიხილოთ თქვენი ინიციატივები (თუკი ასეთი გაქვთ) ამ მხრივ.

ფისკალური პოლიტიკის მიმართულებით:

- გაგრძელდება ხარჯების ოპტიმიზაციის უწყვეტი პროცესი, რაც მიმართული იქნება სახსრების გამოთავისუფლებისკენ და მათ გადანაწილებისკენ პრიორიტეტული მიმართულებებით. ამასთან, შეიზღუდება ადმინისტრაციული ხარჯების ზრდა;
- არ გაძლიერდება სახელმწიფოს წნეხი ეკონომიკაზე;
- გაიზრდება ბიუჯეტის გამჭვირვალობა;
- უზრუნველყოფილი იქნება პროგრამული ბიუჯეტის პრინციპების სრულყოფა;
- უზრუნველყოფილი იქნება ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის ეფექტიანი კოორდინაცია.

საგადასახადო პოლიტიკის მიმართულებით:

- მოხდება სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებული ეკონომიკური დანაშაულის დეკრიმინალიზაცია. გაუქმდება სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა ქმედებებისთვის, რომელიც თავისი შინაარსით საგადასახადო სამართალდარღვევას წარმოადგენს, როგორცაა სასაქონლო ზედნადების არასრულად ან/და არასწორად შევსება (საქონლის რაოდენობის ან/და ფასის შემცირება), 10,000 ლარზე მეტი ღირებულების საქონლის სასაქონლო ზედნადების გარეშე ტრანსპორტირება, სავალდებულო მარკირებას დაქვემდებარებული არააქციზური საქონლის მარკირების გარეშე რეალიზაცია, ბუღალტრული აღრიცხვის წესის დარღვევა;
- 10,000 ლარამდე გაიზრდება გადასახადებისგან თავის არიდებისათვის სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობის დაკისრების ზღვარი, რაც 2017 წლიდან, ხანდაზმულობის ვადის 3 წლამდე შემცირების ფონზე, მნიშვნელოვანი ეფექტის მომტანი იქნება ბიზნესისთვის;
- გამოცხადდება სისხლის სამართლის კოდექსის 210-ე (ყალბი საგადასახადო დოკუმენტის დამზადება ან გამოყენება) და 218-ე (გადასახადისთვის თავის არიდება) მუხლებით

გათვალისწინებული დანაშაულების სრული ამნისტია. შესაბამისად, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისა და სასჯელისაგან გათავისუფლდებიან პირები, რომლებმაც აღნიშნული დანაშაულები 2013 წლის 1 იანვრამდე ჩაიდინეს;

- შესაძლებელი გახდება დაუძლეველი ძალის, მათ შორის სტიქიური უბედურების მოქმედების შედეგად განადგურებული/დაკარგული სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების ჩამოწერა გამარტივებული წესით;
- განხორციელდება საგადასახადო დავების სისტემის რეფორმა;
- უზრუნველყოფილი იქნება საგადასახადო სტიმულები ბიზნესის განვითარებისთვის. 2017 წლიდან ძალაში შევა მოგების გადასახადის ახალი მოდელი, რომლის მიხედვით საწარმოს მიერ მიღებული მოგება დაიბეგრება მხოლოდ მისი განაწილებისას. შესაბამისად, საწარმო მოგების გადასახადს გადაიხდის იმ შემთხვევაში, თუ მოგებას გაანაწილებს დივიდენდის სახით მის პარტნიორებზე ან არაეკონომიკური მიზნით გასწევს გარკვეულ ხარჯებს;
- სასამართლოს გადაწყვეტილების გარეშე ვეღარ მოხდება ბიზნესის ანგარიშების დაყადაღება;
- კომპანიების საგადასახადო შემოწმების ვადა იქნება რეგლამენტირებული.

11. დაასახელოთ სახელმწიფო ხარჯების თქვენთვის მისაღები პროპორცია მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებაში, თუკი ასეთი პოზიცია გამოკვეთილი გაქვთ.

სახელმწიფო ხარჯები მშპ-სთან მიმართებაში არ გაიზრდება. არ გაძლიერდება სახელმწიფოს წნეხი ეკონომიკაზე.

12. როგორია თქვენი პოლიტიკა სახელმწიფო ვალისა და საბიუჯეტო დეფიციტის მიმართ? რა პოლიტიკას გაატარებთ ამ მიმართულებით?

- „ქართული ოცნება“ გეგმავს მასშტაბური ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებას, რისთვისაც საჭიროა საკრედიტო რესურსის მოზიდვა. ეს მოკლევადიან პერიოდში გამოიწვევს ვალის მოცულობის ზრდას, თუმცა საშუალოვადიან და გრძელვადიან პერიოდში ამ ნაბიჯით ეკონომიკური ზრდა დაჩქარდება. საგარეო ვალი შენარჩუნებული იქნება იმ პარამეტრებში, რომელიც დადებითად აისახება ქვეყნის საკრედიტო რეიტინგზე და საინვესტიციო იმიჯზე.
- დეფიციტი საშუალოვადიან პერიოდში იქნება დაბალ დონეზე.

13. გთხოვთ, პირობითად გაანაწილოთ საქართველოს ბიუჯეტი თქვენი პოლიტიკის პრიორიტეტების მიხედვით (მაგალითად: თავდაცვა 25%, ჯანდაცვა 25%, სოციალური სფერო 25%, განათლება 15%, სხვა 10% და ა.შ. სადაც კატეგორიაში „სხვა“ მხოლოდ 3%-ზე ნაკლები მოცულობის მიმართულებები მოხვდება).

ჯანმრთელობა და სოციალური დაცვა - 30-35%

ინფრასტრუქტურა - 10-12%

განათლება და მეცნიერება - 12-14%

თავდაცვა და სამოქალაქო უსაფრთხოება - 12-15%

სოფლის მეურნეობა - 3-5%

მუნიციპალიტეტების დაფინანსება - 9-10%

დანარჩენი - სხვა მიმართულებები

14. რა პოლიტიკის გატარებას აპირებთ ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისთვის?

ქვეყნის უსაფრთხოებისა და სუვერენიტეტის განმტკიცება, დეოკუპაცია და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა მხოლოდ მშვიდობიანი გზით არის შესაძლებელი. ჩვენ გავაგრძელებთ საერთაშორისო თანამეგობრობის ძალისხმევის შემდგომ კონსოლიდაციას და თანმიმდევრული, მშვიდობიანი და პრაგმატული პოლიტიკის გატარებას უსაფრთხოებისა და სუვერენიტეტის განმტკიცების, დეოკუპაციისა და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის მიზნით. კერძოდ, საქართველოს ხელისუფლება:

- მიმართავს ძალისხმევას მშვიდობის უზრუნველყოფის, უსაფრთხოების რისკებისა და შესაძლო პროვოკაციების განეიტრალების, ევროპული და ევროატლანტიკური ინტეგრაციის უწყვეტი კურსისა და ეკონომიკური განვითარების ვექტორის დაცვისაკენ, რაც კონფლიქტის მშვიდობიანი და წარმატებული მოგვარების წინაპირობაა;
- გააგრძელებს დიპლომატიურ ძალისხმევას საქართველოს ოკუპირებული რეგიონების არაღიარების პოლიტიკის გასატარებლად;
- მიმართავს აქტიურ ძალისხმევას დეოკუპაციის ამოცანისკენ, რუსეთის მხრიდან ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების შესრულების უზრუნველყოფის, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე საერთაშორისო უსაფრთხოების მექანიზმების ამოქმედების, როგორც რუსეთთან საერთაშორისო ფორმატში მოლაპარაკებების, ისე საერთაშორისო მხარდაჭერისა და ზეწოლის მობილიზების გზით;
- ხელს შეუწყობს პირდაპირ დიალოგს ქართველებსა და აფხაზებს, ქართველებსა და ოსებს შორის, მიმართავს დინამიურ ძალისხმევას დაპირისპირებების დაძლევის, ნდობის აღდგენისა და შერიგების ამოცანების მისაღწევად, სადაც ასევე მნიშვნელოვანია სახალხო დიპლომატიის და სამოქალაქო საზოგადოების, საზოგადოებრივი მოღვაწეების, შერეული ოჯახების, ქალების, ახალგაზრდების როლი;
- წახალისებს კონფლიქტით დაშორიშორებულ ხალხთაშორის კონტაქტებს, საერთო ინტერესებზე დაფუძნებულ თანამშრომლობას;
- გააგრძელებს კონფლიქტით დაზარალებულ ადამიანებზე, მათ შორის, დევნილებზე ზრუნვას, ოკუპირებულ ტერიტორიებსა და საოკუპაციო ხაზის სიახლოვეს მცხოვრები მოსახლეობის უფლებებისა და უსაფრთხოების დაცვას და მათი მდგომარეობის გაუმჯობესებას ამ ამოცანის შესასრულებლად.

საზოგადოებრივი და სოციალური საკითხები

1. რა პოლიტიკის და კონკრეტული ღონისძიებების განხორციელებას გეგმავთ ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობისა და მისი ხარისხის ასამაღლებლად?

ხარისხიანი და საყოველთაოდ ხელმისაწვდომი ჯანდაცვის სისტემის შენარჩუნება და შემდგომი განვითარება „ქართული ოცნების“ ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია. ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად:

- შენარჩუნდება არსებული საყოველთაო ჯანდაცვის სისტემა. საქართველოს ყველა მოქალაქე აუცილებლად კვლავაც იქნება დაცული სამედიცინო მომსახურებასთან დაკავშირებული მაღალი ხარჯებისაგან;
- გაუმჯობესდება საყოველთაო ჯანდაცვის სერვისებისა და მედიკამენტების ხელმისაწვდომობა მოწყვლადი ჯგუფებისთვის და პენსიონერებისთვის;
- განხორციელდება პირველადი ჯანდაცვის რეფორმის მომდევნო ეტაპი. გაიზრდება პირველადი ჯანდაცვის სისტემის დაფინანსების მოცულობა და ოჯახის ექიმის როლი და მნიშვნელობა;
- დაიხვეწება პირველადი ჯანდაცვისა და საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრების მუშაობა;
- გაიზრდება ჯანდაცვის სპეციალიზებული მიმართულებების პროგრამული დაფინანსება: C-ჰეპატიტის ელიმინაციის პროგრამაში ჩართვის საშუალება მომავალშიც ექნება ყველა პაციენტს;
- გაგრძელდება საქართველოს სოლიდარობის ფონდის ფუნქციონირება;
- ინდივიდუალური დახმარების სახელმწიფო პროგრამა გააგრძელებს ფუნქციონირებას და მოიცავს განსაკუთრებული სამედიცინო საჭიროებების მქონე ყველა პირს;
- გაუმჯობესდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის პროგრამის მოცულობა და ხარისხი როგორც სტაციონარულ, ისე ამბულატორიულ და თემზე დაფუძნებული სერვისების დონეზე;
- განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობას - ქვეყნის მასშტაბით დაინერგება დედათა და ბავშვთა (პერინატალური) სამედიცინო ცენტრების რეგიონალიზაციის გეგმა;
- გაგრძელდება აცრების ეროვნული კალენდრით ბავშვთა იმუნიზაციის პროგრამა და 2014 წლიდან მოქმედი პროგრამა, რომელიც ორსულებს და ახალშობილებს უზრუნველყოფს ჯანსაღი განვითარებისთვის აუცილებელი პრეპარატების მიწოდებით;
- საფუძველი ჩაეყრება ონკოლოგიური დაავადებების მკურნალობის თანამედროვე და მაღალეფექტურ მეთოდებს, როგორცაა ადრონული თერაპია და ღეროვანი უჯრედების გადანერგვა;
- მედიკამენტებზე ხელმისაწვდომობის დაბალ მაჩვენებელზე ზემოქმედება მოხდება ერთიანი სისტემური რეფორმის სახით;
- ჯანდაცვის სერვისებისა და მედიკამენტების ხარისხი უზრუნველყოფილი იქნება ადექვატური სახელმწიფო მონიტორინგის განხორციელების მეშვეობით, ასევე საკანონმდებლო ბაზის დახვეწის საფუძველზე;
- ქვეყნის მასშტაბით დაინერგება ელექტრონული სამედიცინო ჩანაწერების სისტემა;
- გამოწვევების შესაბამისი გახდება სალიცენზიო და სანებართვო პირობები;
- ჯანდაცვის ხარისხი უზრუნველყოფილი იქნება სამედიცინო განათლების სისტემური რეფორმით.

2. რა ინიციატივებით (თუკი ასეთი გაქვთ) გამოდიხართ სოციალური უსაფრთხოების გაუმჯობესების მიზნით?

„ქართული ოცნების“ სოციალური დაცვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპებია: სიღატაკის დაძლევა და სიღარიბის შემცირება, სოციალური დახმარების სისტემის ეფექტიანობა,

სამართლიანობა და გამჭვირვალობა, დასაქმების მოტივაციის გაზრდა და დასაქმების ხელშეწყობა. ადამიანების სოციალური მდგომარეობის შემდგომი გაუმჯობესების მიზნით:

- დაიხვეწება სოციალური დაცვის სისტემა, უზრუნველყოფილი იქნება სისტემის ფუნქციონირება ობიექტურ კრიტერიუმებზე დაყრდნობით, იმგვარად, რომ გამოირიცხოს სუბიექტური ფაქტორები, გამკაცრდება მონიტორინგის სისტემა;
- დაინერგება დაგროვებითი საპენსიო სისტემის ახალი მოდელი, რომელიც გახდება საპენსიო ასაკში ღირსეული არსებობის გარანტია. დაგროვებითი სისტემა გულისხმობს თანადაფინანსებას დასაქმებულის, დამსაქმებლისა და სახელმწიფო ბიუჯეტის მხრიდან;
- დაინერგება სახელმწიფო პროგრამა - „ცხოვრება გრძელდება“, რომლის ფარგლებში კერძო კომპანიები წახალისდებიან საპენსიო ასაკის კვალიფიციური პირების დასაქმებისათვის;
- დემოგრაფიული მდგომარეობის კიდევ უფრო გასაუმჯობესებლად, გაძლიერდება შესაბამისი სახელმწიფო ინსტიტუტების როლი, სახელმწიფო წახალისებს მრავალშვილიანობას, მომზადდება სოციალური პაკეტი მრავალშვილიანი მშობლისთვის;
- მოხდება სასჯელის ლიბერალიზაცია მსუბუქი ნარკოტიკების მოხმარებასთან მიმართებაში. სახელმწიფო გააუმჯობესებს ნარკოდამოკიდებული პირებისათვის ჯანდაცვის სერვისების ხელმისაწვდომობასა და ხარისხს. პრევენციული პროგრამებით, სახელმწიფო უზრუნველყოფს ნარკოტიკების უკანონო მოხმარებაში ადამიანების, განსაკუთრებით, ახალგაზრდების ჩაბმის თავიდან არიდებას;
- სახელმწიფო, ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინებით, შეიმუშავებს რეგულაციებს აზარტული თამაშების ხელმისაწვდომობის შეზღუდვის კუთხით, განსაკუთრებით, არასრულწლოვნებთან და დამოკიდებულ პირებთან მიმართებაში;
- ხელისუფლება განახორციელებს ქმედით დასაქმების პოლიტიკას. ამისათვის, გაძლიერდება ინსტიტუციური მექანიზმი და უზრუნველყოფილი იქნება მჭიდრო კოორდინაცია სამუშაოს მაძიებელთა და დამსაქმებელთა შორის;
- სახელმწიფო აქტიურად შეუწყობს ხელს პოტენციური დამსაქმებლების ჩართულობას პროფესიული გადამზადების პროცესში;
- გაძლიერდება დასაქმებულის შრომითი გარანტიები, მათ შორის შშმ პირებისა და გენდერული კუთხით, ბიზნესის ინტერესებთან მიმართებაში ბალანსის დაცვით. სავალდებულო გახდება საშიშ საწარმოთა დაზღვევა და გაძლიერდება დამსაქმებლის პასუხისმგებლობა საშიშ საწარმოში დასაქმებული პირის მიმართ.

3. რა პოლიტიკას გაატარებთ იძულებით გადაადგილებული პირების საცხოვრებელი და სამუშაო სივრცის უკეთ ორგანიზებისთვის?

- ხელისუფლება გააგრძელებს დევნილთა საცხოვრებელი ფართებით უზრუნველყოფის ეფექტიან პოლიტიკას. უკვე მიმდინარეობს და უახლოეს მომავალში დასრულდება ისეთი მშენებლობები, როგორცაა: ზუგდიდში 26 თორმეტსართულიანი კორპუსი 2,000 ოჯახისთვის, ქუთაისში 25 თექვსმეტსართულიანი კორპუსი 2,200 ოჯახისთვის, გორში 8 ათსართულიანი კორპუსი 480 ოჯახისთვის, წყალტუბოში 8 ათსართულიანი კორპუსი 560 ოჯახისთვის და მცხეთაში 2 კორპუსი 130 დევნილი ოჯახისთვის. ამას ემატება მენაშენეებისგან 1,000-მდე

გამოსყიდული ბინა ახალაშენებულ კორპუსებში თბილისში, ქუთაისში, მარნეულსა და ბორჯომში;

- სოფლად სახლის პროექტის ფარგლებში, მინიმუმ, 3,000 დევნილი ოჯახისთვის საცხოვრებელი სახლის შექმნა მოხდება;
- 24,000-ზე მეტ დევნილ ოჯახს, რომელსაც საკუთრებაში აქვს გადაცემული საცხოვრებელი ფართი, მათ მიერ შექმნილ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობებს საკუთრებაში გადაეცემა საერთო სარგებლობის ფართებიც (სხვენები, სარდაფები და სხვ.);
- მნიშვნელოვნად გაძლიერდება მცირე სამეწარმეო საქმიანობისა და დევნილთა კოოპერაციის ხელშეწყობა სახელმწიფოს მხრიდან;
- გაგრძელდება ეკომიგრანტი ოჯახებისთვის საცხოვრებელი სახლებისა და მიწის ნაკვეთების დაკანონების პროცესი. საქართველოს მასშტაბით, დაგეგმილია 1,000-მდე ეკომიგრანტი ოჯახისთვის სახლების შექმნა.

4. რა წინადადებებს (თუკი ასეთი გაქვთ) გვთავაზობთ უმცირესობათა უფლებების დაცვისა და ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში მათი მეტად ინტეგრირებისთვის?

გატარდება ქმედითი ღონისძიებები თანასწორობის უფლების რეალიზებისათვის და ადამიანების ნებისმიერი ნიშნით დისკრიმინაციის თავიდან ასაცილებლად და აღსაკვეთად. გაძლიერდება „დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ კანონის აღსრულების მექანიზმები:

- უზრუნველყოფილი იქნება რწმენის თავისუფლების დაცვა ყველა რელიგიური გაერთიანებისა და თითოეული ადამიანისთვის. გაგრძელდება და კიდევ უფრო გაღრმავდება ინტერრელიგიური დიალოგი. ხელისუფლება ხელს შეუწყობს საზოგადოებაში შემწყნარებლობის კულტურის შემდგომ განვითარებას;
- ეროვნული უმცირესობების უფლებების დაცვისა და რეალიზების უზრუნველსაყოფად, განხორციელდება სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2015-2020 წლების სამოქმედო გეგმა;
- განსაკუთრებით პრიორიტეტული იქნება სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის გაუმჯობესება, რაც ხშირად ქმნის წინაღობას ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების სრულფასოვანი ჩართულობისათვის;
- გადაიდგმება ქმედითი ნაბიჯები და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება ხარისხიან განათლებაზე ხელმისაწვდომობა განათლების ყველა საფეხურებზე;
- გაუმჯობესდება მედიასა და ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა და შესაბამისად, ეროვნული უმცირესობების ერთიან საინფორმაციო სივრცეში ჩართვა;
- ეთნიკური უმცირესობებით დასახლებულ რეგიონებში გაგრძელდება ინფრასტრუქტურის, სოციალური და ეკონომიკური შესაძლებლობების განვითარება;
- განხორციელდება ქმედითი ღონისძიებები საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში, განსაკუთრებით პოლიტიკურ და ეკონომიკურ საქმიანობაში და გადაწყვეტილების მიღების დონეზე, გენდერული თანასწორობის დასაცავად. ხელისუფლება ხელს შეუწყობს გენდერული თანასწორობის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლების კამპანიის წარმართვას;

- გაგრძელდება რეფორმები ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის სამართლებრივი დაცვის, ფსიქო-სოციალური რეაბილიტაციის პროგრამების და თავშესაფრის ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის ამოქმედდება სახელმწიფო კომპენსაციის სისტემა, გაგრძელდება ოჯახში ძალადობის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლების კამპანია;
- დაცული იქნება შშმ პირთა უფლებები გონივრული მისადაგების პრინციპის საფუძველზე, მათი საჭიროებების გათვალისწინებით. საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში შშმ პირთა სრულყოფილი მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო ხელს შეუწყობს შშმ პირთა დასაქმებას, ასევე ადმინისტრაციული შენობებისა და საზოგადოებრივი სატრანსპორტო საშუალებების შშმ პირთა საჭიროებების გათვალისწინებით ადაპტირებას.

5. პარლამენტთაშორისი კავშირის (Inter Parliamentary Union) მონაცემებით, საქართველო 185-დან 147-ე ადგილს იკავებს საკანონმდებლო ორგანოს წევრ ქალთა რაოდენობის მხრივ. გთხოვთ, აღწეროთ თქვენი ინიციატივები (თუკი ასეთი გაქვთ) ქალთა პოლიტიკაში თანამონაწილეობის გაზრდისათვის.

განხორციელდება ქმედითი ღონისძიებები საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში, განსაკუთრებით, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ საქმიანობაში და გადაწყვეტილების მიღების დონეზე, გენდერული თანასწორობის დასაცავად. უზრუნველყოფილი იქნება სწრაფი და ქმედითი რეაგირება გენდერული თანასწორობის დარღვევის თითოეულ ფაქტზე; ხელისუფლება ხელს შეუწყობს გენდერული თანასწორობის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლების კამპანიის წარმართვას.

6. რა პრობლემებს ხედავს თქვენი პარტია ბავშვთა უფლებების განხორციელებასთან დაკავშირებით და რა პოლიტიკის გატარებას აპირებთ, რომ საქართველოში ყველა ბავშვის უფლება იყოს დაცული?

- უზრუნველყოფილი იქნება თანასწორი, უსაფრთხო და ინკლუზიური, მოსწავლის წარმატებაზე ორიენტირებული სისტემისა და საგანმანათლებლო გარემოს განვითარება;
- განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობას - ქვეყნის მასშტაბით დაინერგება დედათა და ბავშვთა (პერინატალური) სამედიცინო ცენტრების რეგიონალიზაციის გეგმა;
- გაგრძელდება აცრების ეროვნული კალენდრით ბავშვთა იმუნიზაციის პროგრამა და 2014 წლიდან მოქმედი პროგრამა, რომელიც ორსულებს და ახალშობილებს უზრუნველყოფს ჯანსაღი განვითარებისთვის აუცილებელი პრეპარატების მიწოდებით;
- გაგრძელდება მზრუნველობამოკლებული ბავშვებისათვის დიდი ზომის ბავშვთა სახლებიდან მცირე ზომის ბავშვთა სახლებზე გადასვლა, რაც უაღრესად მნიშვნელოვანია ბავშვების სწორი აღზრდისა და მათი დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების გამომუშავებისათვის;
- ქუჩაში მცხოვრები და მომუშავე ბავშვებისთვის, ასევე სოციალურად დაუცველი ოჯახების ბავშვებისთვის, შეიქმნა დღის ცენტრები, სადაც უზრუნველყოფილია ბავშვების კვება, აკადემიური და ჰიგიენური საჭიროებების დაკმაყოფილება, სამედიცინო და განათლების სერვისების შეთავაზება, სპორტულ-გამაჯანსაღებელ აქტივობებში ჩართვა. აღნიშნულ

ცენტრებში შშმ ბავშვებისთვის ხორციელდება რეაბილიტაცია-აბილიტაციის პროგრამა, ადრეული განვითარების შეფერხების პროგრამა, რომელიც მნიშვნელოვანია შშმ ბავშვების საჭირო უნარების ჩამოყალიბებისთვის.

7. გთხოვთ, დაგვისახელოთ თქვენი წინადადებები (თუკი ასეთი გაქვთ), რომლებიც მიმართულია ეკოლოგიურად უფრო ჯანსაღი და უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს შექმნისაკენ.

მდგრადი და ჯანსაღი გარემოს უზრუნველსაყოფად, „ქართული ოცნება“ განაგრძობს რეფორმებს:

- თანამედროვე მიდგომების გათვალისწინებით, გაუმჯობესდება გარემოსდაცვითი მმართველობა;
- ჩამოყალიბდება გამჭვირვალე პროცედურებზე დაფუძნებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასების სისტემა. დაიხვეწება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარებული რისკების შემცველი საქმიანობების ჩამონათვალი;
- საპროექტო იდეის შემუშავების საწყის ეტაპზევე შეფასდება დაგეგმილი საქმიანობის მიზანშეწონილობა, რაც ინვესტორს დაიცავს ფუჭი ფინანსური დანახარჯებისგან. გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობა უფრო ეფექტიანი გახდება;
- ქვეყნის სივრცითი მოწყობის და ქალაქების განვითარების გეგმებს, აგრეთვე სხვადასხვა სექტორში მომზადებულ გეგმა-პროგრამებს, ჩაუტარდება სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასება;
- გარემოზე ზემოქმედებით გამოწვეული ეკოლოგიური დანაკარგების კომპენსაციის მიზნით, ჩამოყალიბდება გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის ეფექტიანი სისტემა;
- მოწესრიგდება სასარგებლო წიაღისეულის შესწავლისა და მოპოვების საკითხები;
- სახელმწიფო უზრუნველყოფს დაცული ტერიტორიების გაფართოებას და ეკოტურიზმის ხელშეწყობას;
- ტყის მდგრადი მართვის დანერგვისა და ხელშეწყობის მიზნით დამკვიდრდება ტყეების მოვლის, დაცვისა და აღდგენის ეფექტიანი მექანიზმები;
- ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით, გაგრძელდება მერქნულ რესურსზე მოსახლეობის მოთხოვნის დაკმაყოფილება;
- სახელმწიფო ხელს შეუწყობს ბიომასისა და ტყეში არსებული ნარჩენების გადამუშავებით ალტერნატიული ენერგორესურსების შექმნას, თბოეფექტური ღუმელების ადგილობრივი წარმოების ხელშეწყობას და გავრცელებას;
- გაგრძელდება ქალაქებისა და დასახლებული პუნქტების გამწვანებისათვის, ქარსაფარი ზოლებისა და ტყეების აღდგენა-განაშენიანებისთვის, ხე-მცენარეების ნერგების გამოყვანა;
- კატასტროფული მოვლენებით გამოწვეული საფრთხეების რისკების შემცირების მიზნით გაფართოვდება მეტეოროლოგიური და ჰიდროლოგიური დაკვირვების ქსელი;
- გაუმჯობესდება ატმოსფერული ჰაერისა და წყლის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემა, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით დადგინდება თხევადი საწვავის ხარისხობრივი ნორმები;
- გაუმჯობესდება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში კონტროლის სისტემა;
- გაგრძელდება გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობისკენ და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებისკენ მიმართული ღონისძიებები.

8. აპირებთ თუ არა სპეციალური პოლიტიკის გატარებას ქვეყანაში საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების გაუმჯობესებისთვის?

განხორციელდება საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების პროგრამა, რომელიც ქვეითთა, მგზავრების და მძღოლების უსაფრთხოების ამაღლებას მოემსახურება და გზებზე სიკვდილიანობას შეამცირებს.

9. აპირებთ თუ არა რაიმე პოლიტიკის გატარებას სამოქალაქო სექტორის/არასამთავრობო ორგანიზაციების გაძლიერების ხელშეწყობისთვის?

„ქართული ოცნება“ ხელს შეუწყობს საქართველოში სამოქალაქო სექტორის შემდგომ განვითარებას, სამოქალაქო კულტურის ამაღლებას და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლების ფართო ჩართულობას საჯარო გადაწყვეტილებათა მიღების პროცესში.

საგარეო პოლიტიკა, უსაფრთხოება და საერთაშორისო ურთიერთობები

1. გთხოვთ, განიხილოთ საგარეო პოლიტიკის ძირითადი პრიორიტეტები და რა სტრატეგიის განხორციელებას აპირებთ ამ პრიორიტეტების რეალიზაციისათვის.

ჩვენი საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტებია:

- უსაფრთხოებისა და სუვერენიტეტის განმტკიცება, დეოკუპაცია და ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა;
- ევროპული და ევროატლანტიკური ინტეგრაცია;
- ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერება;
- ამერიკის შეერთებულ შტატებთან სტრატეგიული თანამშრომლობის გაღრმავება;
- რუსეთის ფედერაციასთან კონფლიქტის მშვიდობიანი დარეგულირება;
- მეზობელ და რეგიონის სახელმწიფოებთან ურთიერთობების განმტკიცება და სტრატეგიული პროექტების განვითარება;
- საქართველოს ეკონომიკური მიმზიდველობისა და კულტურის პოპულარიზაცია მსოფლიო მასშტაბით;
- საზღვარგარეთ მყოფი საქართველოს მოქალაქეების უფლებების დაცვა და დიასპორასთან მჭიდრო კავშირების განმტკიცება.

2. რომელ ქვეყნებთან/ქვეყანათა გაერთიანებებთან/ალიანსებთან იზრუნებთ სტრატეგიული, მათ შორის, სამხედრო-სტრატეგიული პარტნიორობისა და თანამშრომლობის ფორმირებასა ან განმტკიცებაზე? რა ნაბიჯებს გადადგამთ ამ მხრივ? რომელი ქვეყანა/გაერთიანება/ალიანსი წარმოგიდგენიათ საქართველოს მთავარ სტრატეგიულ პარტნიორად?

საქართველო რთულ და ცვალებად გეოპოლიტიკურ გარემოში იმყოფება. არსებული გლობალური და რეგიონული გამოწვევების გათვალისწინებით, ქვეყნის სუვერენიტეტისა და უსაფრთხოების განმტკიცებისათვის საქართველოს ნატო-ში ინტეგრაციას და აშშ-თან, როგორც მთავარ სტრატეგიულ პარტნიორთან, თანამშრომლობის შემდგომ გაღრმავებას ალტერნატივა არა აქვს.

საქართველოს ნატო-ში გაწევრიანების ამოცანებს, ასევე ქვეყნის ტერიტორიულ მთლიანობასა და სუვერენიტეტს, აქტიურად უჭერს მხარს ნატო-ს საპარლამენტო ასამბლეა, რომლის სხდომა 2017 წელს საქართველოში გაიმართება.

საქართველო გააგრძელებს აშშ-თან, როგორც საქართველოს მთავარ სტრატეგიულ პარტნიორთან, ურთიერთობების შემდგომ გაღრმავებას. კერძოდ:

- გაღრმავდება სტრატეგიული თანამშრომლობის ფორმატით განსაზღვრული მუშაობა;
- გაღრმავდება აშშ-თან პარტნიორობა საქართველოს თავდაცვითი შესაძლებლობებისა და შეიარაღებული ძალების ინსტიტუციური განვითარებისათვის;
- გაღრმავდება აშშ-თან სამეცნიერო და განათლების სფეროში თანამშრომლობა;
- გაღრმავდება სავაჭრო და საინვესტიციო ურთიერთობები.

3. რა საკითხებს ანიჭებთ განსაკუთრებულ პრიორიტეტს ევროკავშირთან ასოცირების და ღრმა და ყოვლისმომცველი ხელშეკრულებების რეალიზაციის პროცესში?

ჩვენი ამოცანაა, სრულად და ეფექტიანად იქნას გამოყენებული ქვეყნის ევროინტეგრაციით განპირობებული შესაძლებლობები. ევროინტეგრაციის პროცესით გათვალისწინებული რეფორმები მნიშვნელოვანია მაღალი სტანდარტების დამკვიდრების და წარმატებული ტრანსფორმაციის მისაღწევად. ამ მიზნით:

- გაგრძელდება ასოცირების შეთანხმების, რომელიც მოიცავს ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის სივრცის კომპონენტს, ეფექტიანი განხორციელება;
- გაგრძელდება თანამშრომლობა მიგრაციის საკითხებზე და უვიზო მიმოსვლის ამოქმედების საფუძველზე, შეიქმნება მეტი შესაძლებლობები ჩვენი მოქალაქეებისთვის;
- გაგრძელდება ინსტიტუციური და სექტორალური ინტეგრაცია ევროკავშირთან;
- გაღრმავდება თანამშრომლობა ევროკავშირის ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის (CSDP) ფარგლებში;
- საქართველო გაწევრიანდება ევროპის ენერგეტიკულ გაერთიანებაში;
- გააქტიურდება თანამშრომლობა ევროკავშირის საგანმანათლებლო, სამეცნიერო და კულტურული პროგრამების, მათ შორის "შემოქმედებითი ევროპის" და "ჰორიზონტი 2020"-ის ფარგლებში, რათა საქართველოს მოქალაქეებისთვის მაქსიმალური სარგებელი გახდეს ხელმისაწვდომი;
- გაღრმავდება თანამშრომლობა „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ მრავალმხრივ ფორმატში ერთობლივი პროექტების განხორციელების კუთხით;
- გაგრძელდება სამოქალაქო საზოგადოებასთან თანამშრომლობა, რაც ასოცირების შეთანხმების წარმატებით განხორციელების, ქვეყანაში ევროინტეგრაციის საკითხზე საზოგადოებრივი აზრის შემდგომი კონსოლიდაციის, ასევე არსებული ცოდნისა და გამოცდილების მობილიზების შესაძლებლობას იძლევა.

4. რა საგარეო პოლიტიკის გატარებას აპირებთ სამხრეთ კავკასიასა და შავი ზღვის აუზში?

რეგიონის და სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან მიმართებაში საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტებია არსებული ორმხრივი პოლიტიკური, სავაჭრო-ეკონომიკური და ხალხთაშორისი კავშირების გაღრმავება და საქართველოს ეკონომიკური და კულტურული პოტენციალის პოპულარიზაცია. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ახალი აბრეშუმის გზის ფარგლებში ინკლუზიური, კონკურენტული და ეფექტიანი რეგიონული პროექტების განხორციელებას ტრანსპორტის, ენერჯეტიკის, ასევე ხალხთაშორისი კონტაქტების გაღრმავების მიმართულებით. მეზობელ სახელმწიფოებთან, შავი და კასპიის ზღვის რეგიონის, ასევე ევროპისა და აზიის ქვეყნებთან მჭიდრო პოლიტიკური და ეკონომიკური ურთიერთობების ჩამოყალიბებისა და მათი შემდგომი განვითარების მიზნით:

- გაღრმავდება თანამშრომლობა მეზობელ, რეგიონის და სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან;
- გაღრმავდება თანამშრომლობა უკრაინასთან და მოლდოვასთან ევროინტეგრაციის საკითხებზე;
- გაღრმავდება ორმხრივი თანამშრომლობა ევროპის ქვეყნებთან პრიორიტეტული მიმართულებებით;
- გაგრძელდება ეფექტიანი თანამშრომლობა უსაფრთხოების საკითხებზე პარტნიორ ქვეყნებთან;
- გაფორმდება თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმება ჩინეთთან;
- გააქტიურდება ძალისხმევა საზღვარგარეთის ქვეყნებთან ორმხრივ დონეზე პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და სხვა სექტორული სახელმეკრულებო-სამართლებრივი ურთიერთობების დასამყარებლად.

5. როგორ წარმოვიდგენიათ თავდაცვის ორგანიზაცია?

ძლიერი და ეფექტიანი თავდაცვის სისტემის ჩამოსაყალიბებლად, „ქართული ოცნება“ დაამტკიცებს და განხორციელებს ოთხწლიან პროგრამას, რომელიც გახდება ქვეყნის თავდაცვის ახლებური ხედვის ცხოვრებაში გატარების სტრატეგიული გეგმა და საფუძვლად დაედება სამხედრო ძალების ტრანსფორმაციისა და მოდერნიზაციის პროცესს. აღნიშნული პროგრამის განხორციელება დაეფუძნება სამხედრო სფეროში დღემდე არსებულ მიღწევებს, შეიარაღებულ ძალებში მიმდინარე წარმატებულ პროგრამებს, ნატო-საქართველოს ერთობლივ პროექტებს, აგრეთვე სამხედრო ძალების რეფორმირების პრინციპულად ახალ ხედვებს, რომლებიც განვითარდება შემდეგი 5 მიმართულებით:

- სტრატეგია და მართვა, ძალების ოპტიმიზაცია, ძალების მზადყოფნა, ინსტიტუციური რეფორმები, საერთაშორისო ჩართულობა.

ხედვის წარმატებით რეალიზაციისათვის:

- საბოლოოდ გაიმიჯნება კომპეტენციები გენერალურ შტაბსა და სამინისტროს შორის;
- განხორციელდება არსებული რესურსების მართვის წესებისა და პროცედურების ინსტიტუციონალიზაცია თავდაცვის რესურსების გამჭვირვალობის და ანგარიშვალდებულების პრინციპებით გამოყენების უზრუნველსაყოფად;
- გაუმჯობესდება შეიარაღებული ძალების საბრძოლო შესაძლებლობები და მობილურობა;

- შეჯერდება რეზერვისა და მობილიზაციის კონცეფცია;
- განხორციელდება კვალიფიციური პერსონალის მოზიდვისა და შენარჩუნების მიზნით სამოქალაქო და სამხედრო პერსონალის ფულადი კომპენსაციებით უზრუნველყოფის გზების იდენტიფიცირება;
- ნატო-ს სტანდარტებთან თავსებადობის უზრუნველსაყოფად, შემცირდება პერსონალური ხარჯების წილი თავდაცვის ბიუჯეტში და განხორციელდება, ზოგადად, თავდაცვის სამინისტროს ხარჯების ოპტიმიზაცია;
- უზრუნველყოფილი იქნება მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება და ლოჯისტიკის სისტემის გამართვა. დაიწყება ერთიანი მატერიალურ-ტექნიკური და სამშენებლო ნორმების დანერგვის პროცესი;
- განვითარდება შეიარაღებული ძალების კიბერშესაძლებლობები და გაიზრდება კიბერუსაფრთხოების ხარისხი;
- გაიზრდება სამხედრო-სამედიცინო შესაძლებლობები;
- შეიარაღებულ ძალებში განვითარდება სპეციალური დანიშნულების ძალების შესაძლებლობები;
- გაგრძელდება სამხედრო პოლიციის რეფორმირება.
- არსებული პრაქტიკული ინსტრუმენტების გამოყენებით მოვემზადებით ნატოს წევრობისთვის;
- გაგრძელდება ნატო-საქართველოს „არსებითი პაკეტის“ ეფექტიანი განხორციელება;
- გაგრძელდება ნატო-საქართველოს კომისიის ფორმატში ალიანსთან აქტიური თანამშრომლობა;
- წარმატებით გაგრძელდება წლიური ეროვნული პროგრამების განხორციელება;
- საქართველო კვლავ იქნება ალიანსის მნიშვნელოვანი პარტნიორი საერთაშორისო უსაფრთხოების განმტკიცების საქმეში.

6. როგორ წარმოგიდგენიათ საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების ძირითადი არქიტექტურა/პრინციპები?

- უზრუნველყოფილი იქნება სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის დამოუკიდებელი და ქმედითი საქმიანობა და მისი რესურსების შემდგომი გაძლიერება;
- შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლისა და საპოლიციო საქმიანობის მაქსიმალური ეფექტიანობისთვის დაინერგება ანალიზზე დაფუძნებული პოლიციის სისტემა, რაც უზრუნველყოფს ღია და დახურული წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის დამუშავებას, საფრთხეების იდენტიფიცირებას და მათზე დროულ რეაგირებას.